

■ Майстры з народа

ЗДЗЕЙСНЕНАЯ МАРА
ІВАНА БУЙКО

Шаркаўшчынская глыбінка, вёска Дзікева. Другі раз еду ў гэты ціхі лясны куточак, які месціцца недалёка ад знакамітага заказніка «Балота Ельня». У гэтай вёсцы працуе сацыяльны прытулак — аддзяленне кругласутачнага знаходжання людзей пажылога ўзросту і інвалідаў (кацісьці такія ўстановы называлі дамамі-інтэрнатамі). Сярод трыццаці пяці насельнікаў Дзікеўскага дома жыве і сямідзесяцігадовы Іван Буйко — майстар разьбы па дрэве.

Гэтым разам я вязу для майстра наборы разцоў, якія перадалі сябры з Фэйсбуку. Справа ў тым, што ў Івана Іосіфавіча няма належнага разьбярскага рыштунку, і пра гэта я ў свой час паведамляў у газеце «Звязда» і на старонках у сеціве. Без разцоў, як вядома, майстар як без рук. Але свет не без добрых

людзей, і на заклік дапамагчы Івану адгукнуліся адразу некалькі чалавек — яны прапанавалі неабходны дрэваапрацоўчы інструмент, каб пенсіянер мог спакойна займацца сваёй любімай справай.

Калі я нарэшце дабраўся да вёскі, найперш трапіў на азнаямленчую экскурсію па тэрыторыі аддзялення. Іван паказаў сваю скульптурную інсталяцыю, якая падобна на своеасаблівы «лялечны тэатр». Мы пакрочылі па дарожках, завіталі на гаспадарчы падворак, любаваліся акуратнай

зьялёнай зонай, глядзелі на дзіўных чалавечкаў, жывёл і птушак, якія гарманічна дапаўняюць дызайн афармлення тэрыторыі. У мінулы раз — зімою — гэтых скульптур я не убачыў, бо ў халодны час усе работы знаходзіліся ў складскім памяшканні. Іван не хаваў задавальнення, што вынайшоў такую форму падачы сваіх персанажаў і што ягонае захваленне стала запатрабаванае — і персаналу, і жыхарам прытулку, і вясцоўцам, якія кожны дзень праходзяць каля інтэрната, падабаецца ўсё, што робіць гэты няўрымслівы майстар.

На лужку, паміж корпусам і лесам, выстаўлены некалькі чырванадзюбых буслоў, тут жа «пасуцца» і пярэстая кароўка з цяляткам. З правага боку будынка «гарманісты» акампануюць прыпевачніцы, а побач «вядуць бяседа» «тры парсочкі», героі вядомай казкі. З левага боку — «фурман», які паганяе коніка, «лесавік» з саваю

і ваўком. А ўвесь гэты нерухомы тэатр адкрывае вобраз «рыбака» — аматар пасядзець з вудаю прымасціўся на драўнянай калодзе амаль насупраць фасада будынка.

З «рыбака» і пачалося позняе захваленне Івана драўлянай скульптурай. Пенсіянер кажа: «Прыехаўшы ў дом-інтэрнат, а гэта было шэсць гадоў таму, убачыў цэлы двор бявенняў для дроў, падумаў, што з гэтага матэрыялу можна рабіць усё што заўгодна». Іван адразу пацягнуўся да разьбярства і свае першыя крокі ў асваенні разьбярскай тэхналогіі пачаў пры дапамозе самаробных нажоў-разцоў. Жыццёвы вопыт падказаў навічку выразаць простыя рэчы, якія заўсёды выклікаюць станоўчыя эмоцыі ў людзей старэйшага ўзросту.

У майстра прачнулася дзіцячая прага да самавыяўлення. Дагэтуль Іван ніколі не займаўся разьбою па дрэве, але ў душы, як кажа ўмелец, жыло патаемнае жаданне ствараць рукамі нешта прыгожае, радаснае. Ён не ведае, што такое скульптурная пластыка, залатое сячэнне, ніколі не трымаў у руках сапраўдны разец. Таму разьбярскі рыштунак, прывезены яму са сталіцы, успрыняў не інакш, як асаблівы бонус, аванс, а не як узнарагодку. Новымі разцамі ён будзе асвойваць малыя скульптурныя формы. Яму падабаецца выразаць конікаў,

мядзведзяў, птушак, якіх можна патрымаць у руках, памацаць — гэта своеасаблівыя лялькі з дрэва, якія любяць жыхары прытулку. Іван робіць і «анёлкаў» — для бабуль, якія ў свае дзевяноста з гакам чытаюць малітвы.

На развітанне Іван перадаў невялікі аўтэнтны сувенір — некалькі драўляных лыжак, зробленых самым старажытным метадам — з дапамогаю самаробнага нажа, папрасіў, каб я перадаў іх добразачліўцам, якія наблізілі яго да зававетнай мары.

У Дзікеве мне дазволілі паздымаць Івана Буйко ў яго звыклым асяроддзі, а галоўнае — у творчым працэсе. За гэта я вельмі ўдзячны адміністрацыі аддзялення.

Анатоль КЛЯШЧУК,
фота аўтара.

Больш здымкаў з гэтага рэпартажу змешчана на нашым сайце www.zviazda.by

«Хочацца, каб іншыя
натхніліся нашай талакой»Сямейная
газетаЯК У ЭНЕРГІІ
З'ЯВІЛАСЯ
ДЗІЦЯЧАЯ ПЛЯЦОЎКА

Днямі ў вёсцы Энергія Пухавіцкага раёна адбылося свята! Пакуль малыя тэсціравалі горкі і арэлі новай дзіцячай пляцоўкі, дарослыя натхніліся народнымі песнямі гурта «Рада»!

А пачыналася ўсё са звычайнага калектыўнага звароту маладых бацькоў да мясцовай улады.

— У нашай Энергіі тры вуліцы, прычым усе асфальтаваныя і з даволі актыўным рухам, — расказвае мама ў дэкрэце, педагог па адукацыі, Настасся Кухарэнка. (Яе многія ведаюць як адну з арганізатарак танцавальнага фесту «Пятровіца»). Нарадзілася ў Любані, там жывуць яе бацькі. А ў Энергію выйшла замуж. І зараз там гадуе сына Дзяміда, якому два гады.) — Пры гэтым няма ні школі, ні садка, ні хоць бы дзіцячай пляцоўкі. Надакучыла нам, мамкам, дзяцей па асфальце даганяць ды галавой круціць штохвіліны ад страху «не дай божа — машына пранясецца»... І звярнуліся мы ў сельвыканкам з просьбай дапамагчы з дзіцячай пляцоўкай. Дзеці ж растуць, патрэбна нейкае месца, дзе яны могуць гуляць разам.

З мясцовай уладай Энергіі пашанцавала. Спецыялісты, паводле слоў Настасі, у Дукорскім сельсавета працуюць добрыя.

— Менавіта яны паспрыялі рэгістрацыі нашага з мужам шлюбу па-беларуску. І на гэты раз пайшлі насустрач, тым больш што, як аказалася, будаўніцтва дзіцячай пляцоўкі ў Энергіі значылася ў планах.

Калектыўны зварот жыхары Энергіі і суседніх вёсак склалі ў канцы вясны — і ўжо 29 ліпеня ў мясцовым парку з'явіўся дзіцячы гульнявы комплекс. Прыгожы, драўляны, з домікамі, горкамі, арэлямі.

...І тут бацькі пачалі крэатыўнічаць, думаць: «А што мы можам яшчэ дарабіць?»

— Спярша спыталі ў старшыні сельвыканкама дазволу, ці можам мы тут крыху

пагаспадарыць. Тацяна Мікалаеўна Савік, вядома, падтрымала нашу ініцыятыву.

Талака была прызначана на 12 жніўня. Маладыя бацькі так натхніліся, што шчыравалі на дзіцячай пляцоўцы ажно тры дні. Нават спёка ў 32 градусы не спужала іх. Навялі там такі парадак! І ў выніку павялічылі тэрыторыю пляцоўкі ў тры разы!

— Зрабілі дзве пясочніцы, арэлі-балансір. Сям'я Кобавых паабяцала змайстраваць каруселі — гэтая ідэя ўзнікла якраз падчас талакі. Акрамя таго, мы з мамамі вырашылі, што трэба агарадзіць пляцоўку з усіх бакоў. Тацяна Мікалаеўна Савік паабяцала, што ад дарогі прыгожую агароджу зробіць сельсавет. З усіх астатніх бакоў пляцоўкі мы самі нацягнулі сетку ды ўкапалі ў зямлю шыны, якія пафарбавалі ў яркія колеры. Актыўна ўдзельнічалі ў талаце сем'і Пятроўскіх, Догель, Казакевіч, Савіч, Голубцавых... І з суседніх вёсак таксама прыходзілі мамы з дзеткамі, дапамагалі. Нават мясцовыя бабулі да нас далучыліся. Хтосьці прынес з дому фарбу, хтосьці збіраў грошы з людзей, хтосьці шукаў шыны. Назбіралі сродкаў не толькі на сетку, але і на яшчэ адзін невялікі спартыўны комплекс са скаладрамам, канатам, рукаходам... Яго ўсталююць пасля 10 верасня. Ужо пачаліся жарты пра мясцовы аквапарк і Дыснейлэнд.

Цікава назіраць за людзьмі. Яны трохі здзіўленыя тым, што атрымалася. Што сельсавет пачуў, што сабраліся разам, што ў дзяцей будзе добрае месца для гульні. Дарэчы, талака хоць і скончылася, але ідэі працягваюць нараджацца. «Трэба прыбіральню паставіць для дзяцей, аздобіць пляцоўку кветнікамі...»

— Вырашылі, што ўвесну зробім яшчэ адну талаку, — усміхаецца Настасся. — Будзем нешта дарабляць, добраўпарадкаваць. Тое, што з'явілася дзіцячая пляцоўка, — гэта такая радасць для ўсёй вёскі! Але, мне здаецца, галоўнае, што мы аб'ядналіся. Такое

адчуванне: разам можам горы звярнуць. Цяпер такі час, што паўсюль пануе індывідуалізм. Трэба нашых людзей вяртаць да вытокаў, прывучаць рабіць нешта разам. Мы ж хочам, каб дзеці нашы сябравалі, гулялі... А часта і дарослых трэба гэтаму вучыць. Асабіста для мяне талака абсалютна натуральная з'ява. Паколькі я сама з вялікай сям'і, у мяне шмат дзядзькаў, цёткаў, стрыечных братоў. Калі трэба рабіць нейкую справу — камусьці дах накрыць на лецішчы, напрыклад, альбо выкапаць бульбу, — заўсёды прызначаўся дзень, з'езджаліся ўсе сваякі, рабілі гэтую працу разам. Я гадалася ў такой атмасферы. І мне не зраўмела, калі адзін чалавек цэлы тыдзень выбірае бульбу.

...Агульная мэта вельмі зблізіла жыхароў Энергіі. Хацелася неяк адзначыць гэтую па-

дзею. І Настасся вырашыла зладзіць свята. Аднавяскоўцы зноў яе падтрымалі.

— Хочацца, каб людзі даведаліся пра нас. Можна, хто з іншай вёскі натхніцца, — усміхаецца Настасся. — Мой муж, калі яшчэ быў маім жаніхом, казаў: «Горад — не месца для жыцця». І я з ім цалкам згодная. У вёсцы шмат чыстага паветра, зьялёнай травы, душэўнасці... Не хапае бадай што толькі насычанага культурнага жыцця ды развіваючага асяроддзя для дзяцей. Але і гэта, лічу, не праблема. Было б жаданне.

У верасні і кастрычніку жыхары Энергіі хочучь зрабіць яшчэ некалькі цікавых мерапрыемстваў, а налета зладзіць паўнаватаснае свята вёскі. Яго ўжо чакаюць з нецярпеннем.

Надзея ДРЫНДРОЖЫК.
nadzieja@zviazda.by

Талака вельмі зблізіла вясцоўцаў.